

SƏNƏT GÖZƏLLİYİ, SƏNƏTKAR ÖZƏLLİYİ

SAZ DÜNYASI

Knyaz ASLAN

Azman ustadlardan neçə kərə eşitmişəm ki, minillərdən bəri cilalana-cilalana gələn aşiq sənətində yeni iz açmaq, təzə söz demək, indiyə qədər ruhumuzu oxşayan havacatlara bənzərsiz nəfəs qatmaq zor işdir. Elə ona görə bu ulu sənətə gələnlərin sayı nə qədər çox olsa da, səsi, nəfəsi, avazı, havası, çalğısı, yangısı ilə ad qazanan sənətkarlar tək-tək, bircə-bircə, adbaad sadalanır.

Hər saz səsi eşidəndə adını anıb ad-sanına güvəndiyimiz müqəddəslər müqəddəsi Dədəm Qorqudun üçtelli qolça qopuzu dayanıb gözlərimiz önündə. Oğuz ellərində ərənlərin şərəfinə boy boylayan, soy söyləyən, qız köçürən, gəlin gətirən, toyda-düyündə qopuz çalan, qoşqu düzən ozanlar ozanından neçə yüzillər sonra Qurbani, Abbas Tufarqanlı, Xəstə Qasım, Aşiq Valeh, Yəhya bəy Dilqəm, Aşiq Alı, Aşiq Ələsgər, Əmrah Gülməmmədov, Aşiq Şəmsir, Hüseyn Saracı, Mikayıl Azafli, Kamandar Əfəndiyev... kimi qudrətli aşıqlar sənət meydanında ad qazandılar.

Hər dağın öz zirvəsi, hər zirvənin öz əzəməti, hər əzəmətin öz gözəlliyi var!

Qollu-budaqlı, qocaman Azərbaycan aşiq sənəti ən qədim zamanlardan Təbriz, Göyçə, Borçalı,

Gəncəbasar, Dərbənd, Naxçıvan... çeşmələrindən su içir, boy atır, pöhrələnir, şöhrətlənir.

Sənət aləminə Aşiq Əmrah, Aşiq Hüseyn Saracı, Xındı Məmməd, Aşiq Kamandar... kimi ustad sənətçilər bəxş etmiş Borçalı aşiq məktəbi bu gün də öz yetirmələri ilə varlığını təsdiqləməkdədir.

Sazın müqəddəsliyinə, sözün ucalığına güvənən çağdaş aşiq nəslinin nümayəndələrindən Aşiq Gülabı, Aşiq Vəkil, Aşiq Tərmeyxan, Aşiq Ziyəddin, Aşiq Cahangir və adlarını çəkmədiyimiz neçə-neçə el sənətkarları bu gün sınaqdan çıxmış, yetkinləşmiş, formalaşmış aşıqlar səviyyəsində qararlaşıblar. Hərəsinin öz yeri, öz çəkisi, öz sanbalı!..

Aşiq Gülabını mənsub olduğu nəslin nümayəndələrindən fərqləndirən əsas cəhət oxumağa yox, çalmağa üstünlük verməsidir. Hamıya bəllidir ki, böyük Aşiq Ədalətdən sonra saz ifaçılığında sənət meydanına girməyə çoxlarının cürəti çatmır. Cürəti çatanların çoxu da elə Aşiq Ədaləti bir qədər zəif şəkildə yamsılamaqla gözədən pərdə asmağa çalışır. Bu nəhəng saz ustasını təkrarlamayaraq özünəməxsus ifa tərzini yaratmaq az-az sənətçiyə nəşib olur ki, onlardan biri, mənim fikrimcə, ən görkəmliələrindən birincisi elə Aşiq Gülabıdır.

"Ruhani", "Sarıtel", "Dübeyti", "Divani", "Fəxri", "Yanıq Kərəmi", "Əhmədi-Kərəm", "Məmmədbağırı", "Mansırı", "Zarıncı", "Göyçəgülü"... Kimi əsrlərin dərinliklərindən süzülüb gələn aşiq havaları Aşiq Gülabı sazında, Aşiq Gülabı yozumunda o qədər qədimi, qədimi olduğu qədər də elə təzə-təzə səslənir ki, dinləyici onları qeyri-ixtiyari olaraq ilk dəfə eşitdiyinə özünü inandırmağa çalışır. Bu mahir sənətkarın barmaqlarının pərdələrdə gəzişməsindən yaranan ecazkar musiqi sədaları sədaqətli bir dost kimi dərdlinin dərdini bölüşür, şadlananın şadlığını artırır. İnsafsız insafa,